

Odborný profil

Mgr. Jana Šefčovičová, PhD.

Oddelenie Glykobiotechnológie, Chemický ústav, Centrum glykomiky SAV

Zoznam publikácií

1. Šefčovičová, J.; Vikartovská, A.; Pätoprstý, V.; Magdolen, P.; Katrlík, J.; Tkac, J.; Gemeiner, P., Off-line FIA monitoring of d-sorbitol consumption during l-sorbose production using a sorbitol biosensor. *Anal. Chim. Acta* **2009**, 644, 68-71. (3.757-IF2009)
2. Šefčovičová, J.; Katrlík, J.; Štefuca, V.; Mastihuba, V.; Voštiar, I.; Greif, G.; Bučko, M.; Tkac, J.; Gemeiner, P., A filtration probe-free on-line monitoring of glycerol during fermentation by a biosensor device. *Enzyme Microb. Technol.* **2008**, 42, 434-439. (2.638-IF2009)
3. Ahvale, A. B.; Prokopcová, H.; Šefčovičová, J.; Steinschifter, W.; Täubl, A. E.; Uray, G.; Stadlbauer, W., 4-Cyano-6,7-dimethoxycarbostyrils with solvent- and pH-independent high fluorescence quantum yields and emission maxima. *Eur. J. Org. Chem.* **2008**, 563-571. (3.096-IF2009)
4. Katrlík, J.; Voštiar, I.; Šefčovičová, J.; Tkáč, J.; Mastihuba, V.; Valach, M.; Štefuca, V.; Gemeiner, P., A novel microbial biosensor based on cells of *Gluconobacter oxydans* for selective determination of 1,3-propanediol in presence of glycerol and its application in bioprocess monitoring. *Anal. Bioanal. Chem.* **2007**, 388, 287-295. (3.480-IF2009)
5. Štefuca, V.; Voštiar, I.; Šefčovičová, J.; Katrlík, J.; Mastihuba, V.; Greifová, M.; Gemeiner, P., Development of enzyme flow calorimeter system for monitoring of microbial glycerol conversion. *Appl. Microbiol. Biot.* **2006**, 72, 1170-1175. (2.896-IF2009)
6. Katrlík, J.; Mastihuba, V.; Voštiar, I.; Šefčovičová, J.; Štefuca, V.; Gemeiner, P., Amperometric biosensors based on two different enzyme systems and their use for glycerol determination in samples from biotechnological fermentation process. *Anal. Chim. Acta* **2006**, 566, 11-18. (3.757-IF2009)

Zoznam ohlasov

Šefčovičová, J.; Katrik, J.; Štefuca, V.; Mastihuba, V.; Voštiar, I.; Greif, G.; Bučko, M.; Tkac, J.; Gemeiner, P., A filtration probe-free on-line monitoring of glycerol during fermentation by a biosensor device. *Enzyme Microb. Technol.* **2008**, 42, 434-439.

(1) Mao, X.L.; Wu, J.; Ying, Y.B.: Application of Electrochemical Biosensors in Fermentation. *Chin. J. Anal. Chem.* **2008**, 36, 1749-1755.

Ahvale, A. B.; Prokopcová, H.; Šefčovičová, J.; Steinschifter, W.; Täubl, A. E.; Uray, G.; Stadlbauer, W., 4-Cyano-6,7-dimethoxycarbostyrils with solvent- and pH-independent high fluorescence quantum yields and emission maxima. *Eur. J. Org. Chem.* **2008**, 563-571.

(1) Kobayashi, Y.; Harayama, T.: Triflic anhydride-mediated tandem formylation/cyclization of cyanoacetanilides: a concise synthesis of glycoxitone alkaloids. *Tetrahedron Lett.* **2009**, 50, 6665-6667.

(2) Kramer, R.A.; Flehr, R.; Lay, M.; Kumke, M.U.; Bannwarth, W.: Comparative Studies of Different Quinolinone Derivatives as Donors in Fluorescence-Resonance-Energy Transfer (FRET) - Systems in Combination with a (Bathophenanthroline)ruthenium(II) Complex as Acceptor. *Helv. Chim. Acta* **2009**, 92, 1933-1943.

Katrik, J.; Voštiar, I.; Šefčovičová, J.; Tkáč, J.; Mastihuba, V.; Valach, M.; Štefuca, V.; Gemeiner, P., A novel microbial biosensor based on cells of *Gluconobacter oxydans* for selective determination of 1,3-propanediol in presence of glycerol and its application in bioprocess monitoring. *Anal. Bioanal. Chem.* **2007**, 388, 287-295

(1) Odaci, D.; Timur, S.; Telefoncu, A.: A microbial biosensor based on bacterial cells immobilized on chitosan matrix. *Bioelectrochem.* 2009, 75, 77-82.

(2) Tuncagil, S.; Odaci, D.; Yidiz, E.; Timur, S.; Toppare, L.: Design of a microbial sensor using conducting polymer of 4-(2,5-di(thiophen-2-yl)-1H-pyrrole-1-yl) benzenamine. *Sens.Actuator. B-Chem.* 2009, 137, 42-47.

(3) Mao, X.L.; Wu, J.; Ying, Y.B.: Application of Electrochemical Biosensors in Fermentation. *Chin. J. Anal. Chem.* **2008**, 36, 1749-1755.

(4) Ding, L.; Du, D.; Zhang, X.J.; Ju, H.X.: Trends in Cell-Based Electrochemical Biosensors. *Curr. Med. Chem.* **2008**, 15, 3160-3170.

(5) Willke, T.; Vorlop, K.: Biotransformation of glycerol into 1,3-propanediol. *Eur. J. Lipid Sci. Technol.* **2008**, 110,831-840.

(6) Raspor, P.; Goranovic, D.: Biotechnological applications of acetic acid bacteria. *Crit. Rev. Biotechnol.* **2008**, 28, 101-124.

Štefuca, V.; Voštiar, I.; Šefčovičová, J.; Katrlík, J.; Mastihuba, V.; Greifová, M.; Gemeiner, P., Development of enzyme flow calorimeter system for monitoring of microbial glycerol conversion. *Appl. Microbiol. Biot.* **2006**, 72, 1170-1175.

(1) Leskiv, M.; Bernardes, C.E.S.; da Piedade, M.E.M.: A calorimetric system based on the LKB 10700-1 flow microcalorimeter. *Meas. Sci. Technol.* **2009**, 20, Article No: 075107.

(2) Valach, M.; Sturdik, E.: Application of Biosensors in Monitoring Fermentation Processes. *Chemické listy* **2009**, 103, 208-215.

Katrlík, J.; Mastihuba, V.; Voštiar, I.; Šefčovičová, J.; Štefuca, V.; Gemeiner, P., Amperometric biosensors based on two different enzyme systems and their use for glycerol determination in samples from biotechnological fermentation process. *Anal. Chim. Acta* **2006**, 566, 11-18.

(1) Gamella, M.; Campuzano, S.; Conzuelo, F.; Curiel, J.A.; Muñoz, R.; Reviejo, A.J.; Pingarrón, J.M.: Integrated multienzyme electrochemical biosensors for monitoring malolactic fermentation in wines. *Talanta*, **2010**, 81, 925-933.

(2) Domínguez, K.B.H.; Tóth, I.V.; Souto, M.R.S.; Mendes, F.; García De María, C.; Vasconcelos, I.; Rangel, A.O.S.S.: Sequential injection kinetic flow assay for monitoring glycerol in a sugar fermentation process by *Saccharomyces cerevisiae*. *Appl. Biochem. Biotechnol.* **2010**, 160, 1664-1673.

(3) Trojanowicz, M.: Recent developments in electrochemical flow detections-A review. Part I. Flow analysis and capillary electrophoresis. *Anal. Chim. Acta* **2009**, 653, 36-58.

(4) Mao, X.-L.; Wu, J.; Ying, Y.-B.: Application of electrochemical biosensors in fermentation. *Fenxi Huaxue/ Chin. J. Anal. Chem.* **2008**, 36, 1749-1755.

(5) Gamella, M.; Campuzano, S.; Reviejo, A.J.; Pingarrón, J.M.: Integrated multienzyme electrochemical biosensors for the determination of glycerol in wines. *Anal. Chim. Acta* **2008**, 609, 201-209.

(6) Ben Rejeb, I.; Arduini, F.; Amine, A.; Gargouri, M.; Palleschi, G.: Amperometric biosensor based on Prussian Blue-modified screen-printed electrode for lipase activity and triacylglycerol determination. *Anal. Chim. Acta* **2007**, 594, 1-8.

(7) Radoi, A.; Compagnone, D.; Batič, M.; Klinčar, J.; Gorton, L.; Palleschi, G.: NADH screen-printed electrodes modified with zirconium phosphate, Meldola blue, and Reinecke salt. Application to the detection of glycerol by FIA. *Anal. Bioanal. Chem.* **2007**, 387, 1049-1058.

(8) García Sánchez, F.; Navas Díaz, A.; López Guerrero, M.M.: Simultaneous determination of glycols based on fluorescence anisotropy. *Anal. Chim. Acta* **2007**, 582, 92-97.

(9) Zór, K.; Gáspár, S.; Hashimoto, M.; Suzuki, H.; Csöregi, E.: High temporal resolution monitoring of fermentations using an on-line amperometric flow-through microdetector. *Electroanalysis* **2007**, 19, 43-48.

Účasť na domácich a zahraničných projektoch

Domáce projekty

2010-2013

VEGA, Dešifrovanie glykokódu s využitím lektinomických nástrojov: Imobilizácia lektínov v nanoškále s detekciou glykoforiem v microarray formáte.

2010-2012

VEGA, Integrácia progresívnych techník imobilizácie pre vývoj robustných oxido-redukčných biokatalyzátorov, umožňujúcich efektívnu produkciu bioaktívnych látok.

2008-2010

Blokový grant, číslo podprojektu SAV-FM-EHP-2008-04-04. Príprava účinných biopalivových článkov založených na využití nanoštruktúr na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a organického odpadu.

2008-2009

APVV VMSP, Elektrochemické biosenzory na báze nanobiokompozitov pre rýchlu a efektívnu analýzu technologicky a zdravotne významných zložiek potravín a nápojov

2007-2009

VEGA, Dešifrovanie glykokódu v biologických modeloch biorozpoznávacími technikami použitím exogénnych a nových syntetických lektínov

2007-2009

VEGA, Vývoj nových imobilizovaných biooxidačných systémov na báze hyperoxygenovaných celobunkových/enzýmových biokatalyzátorov pre nové biele biotechnológie

2006-2009

APVV, Geneticky modifikované mikroorganizmy ako celobunkové katalyzátory enantioselektívnych biooxidácií pre nové imobilizované biotechnológie

Zahraničné projekty

2008-2012

COST, Cascade chemoenzymatic processes - new synergies between chemistry and biochemistry

2008-2011

COST, Colloid and Interface Chemistry for Nanotechnology

2003-2006

RP5, Process development for microbial production of the bulk 1,3-propanediol from glycerol water as a waste effluent – Acronym BIODIOL (RP5)

Účast' na konferenciách

Domáce konferencie

1. Tkáč, J.; Šefčovičová, J.; Filip, J.; Gemeiner, P.: Využitie nanoštruktúr v bioanalytickej chémii. XI. medzinárodná konferencia Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi 2010, 9 – 12. mája 2010, Bratislava. s. 496, publikované v Chemické listy 2010, vol. 16 (Special issue), ISSN 1213-7103, 0009-2770 (tlačaná forma), 1803-2389 (CD-ROM).
2. Šefčovičová, J.; Vikartovská, A.; Katrlík, J.; Tkáč, J.; Gemeiner, P.: Off-line monitorovanie biotransformácie D-sorbitolu na L-sorbózu pomocou ampérometrického biosenzora. Interaktívna konferencia mladých vedcov 2010. Bratislava 2010, s. 44, ISBN 978-80-970421-8-9.
3. Šefčovičová, J.; Tomčík, P.; Filip, J.; Gemeiner, P.; Tkac J.: A mediatorless electrochemical detection of NADH on a biopolymer dispersed carbon nanotube layer. 2nd International Symposium on Applied Sciences in Biomedical and Communication Technologies. November 24-27, 2009 Bratislava, Slovak Republic
4. Šefčovičová, J.; Gemeiner, P.; Štefuca, V.; Katrlík, J.; Mastihuba, V.; Voštiar, I.; Tkáč, J.: Calorimetric and electrochemical biosensor systems for online analysis of glycerol during its microbial conversion to 1,3-propanediol. 59. zjazd chemikov, 2.-6.september 2007, Vysoké Tatry. Zborník príspevkov, s. 225, poster 5Po-Ut17, ISSN 1336-7242.
5. Šefčovičová, J.; Gemeiner, P.; Štefuca, V.; Katrlík, J.; Mastihuba, V.; Voštiar, I.; Tkáč, J.: Kalorimetrický a ampérometrický biosenzorový systém na online monitorovanie glycerolu počas jeho mikrobiálnej konverzie na 1,3-propándiol. In BREIER, A. - SULOVA, Z. - ZBYŇOVSKÁ, D. Zborník príspevkov: Drobnicov memoriál - 4. ročník, 19.-21. september 2007, Kočovce. Bratislava: Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, Slov. spol. pre biochémiu a molekulárnu biológiu, 2007. ISBN 978-80-969755-3-2. p. 94-95.

Zahraničné konferencie

1. Šefčovičová, J.; Katrlík, J.; Voštiar, I.; Tkáč, J.; Mastihuba, V.; Štefuca, V.; Gemeiner, P.: A novel microbial biosensor based on cells of *Gluconobacter oxydans* for selective determination of 1,3-propanediol and its application in bioprocess monitoring. International Congress of Young Chemists - YoungChem 2008, 15th-19th October 2008, Cracow, Poland. Book of abstracts, p. 148, poster No. 59, ISBN 978-83-61037-28-6.

Zoznam patentov a patentových prihlášok

Žiadne.

Aplikácia výsledkov

Biotechnológia má obrovský potenciál vo výrobe širokého spektra prírodných látok s vysokou účinnosťou. Vďaka regio- a stereoselektivite sú mnohé prírodné látky zložité a tým sa aj ich príprava klasickými syntetickými spôsobmi stáva komplikovanou.

Typickým príkladom je 1,3-propándiol (1,3-PD), ktorý sa v posledných rokoch vďaka svojim jedinečným vlastnostiam čoraz častejšie využíva ako surovina na výrobu polyesterov. Na výrobu 1,3-PD boli vyvinuté tri technické procesy: prvý proces využívajúci ako surový materiál akroleín, druhý etylén oxid a tretí glukózu. Dnes však najväčší záujem priťahuje jeho mikrobiálna výroba, ktorá je schopná konkurovať petrochémii. 1,3-PD je typickým produktom fermentácie glycerolu, ktorú môžu uskutočniť len niekoľko mikroorganizmov: *Citrobacter*, *Clostridium*, *Enterobacter*, *Klebsiella* a *Lactobacilus*. Relatívne vysoká cena východiskového materiálu je jedným z hlavných obmedzení. Ak sa využije odpadový glycerol z výroby bionafty, výrazne sa zníži aj cena konečného produktu a celý proces sa stane ekonomicky zaujímavejší. V našom laboratóriu sme uskutočnili on-line monitorovanie fermentácie glycerolu na 1,3-propándiol pomocou kalorimetrického (založeného na glycerolkináze) a ampérometrického (založeného na glyceroldehydrogenáze a diaforáze) biosenzora. Monitorovací systém účinne kontroloval riedenie vzorky pred samotnou analýzou biosenzorom pokrývajúc tak celý dynamický rozsah koncentrácia glycerolu. Nový vzorkovací protokol minimalizoval problémy spojené s klasickými vzorkovacími metódami. Výsledky získané z monitorovania biosenzorom boli vo veľmi dobrej zhode s HPLC výsledkami. Na stanovenie produktu, 1,3-propándiolu, sme pripravili vôbec prvý biosenzor pomocou buniek *Gluconobacter oxydans*.

Ďalším príkladom je výroba kyseliny askorbovej (vitamín C). Komerčne produkovaná kyselina askorbová je syntetizovaná Reichsteinovým procesom, ktorý zahŕňa šesť chemických krokov a jeden biotransformačný – oxidáciu D-sorbitolu na L-sorbózu, ktorá je katalyzovaná membránovo viazanou sorbitol dehydrogenázou z *Gluconobacter oxydans* s takmer 100% účinnosťou. Chemická oxidácia D-sorbitolu by viedla k racemizácii L-sorbózy a výťažok by sa znížil na polovicu. Na off-line monitorovanie tohto bioprocessu sme vyvinuli ampérometrický biosenzor založený na koimobilizácii sorbitoldehydrogenázy a diaforázy. Výsledky dosiahnuté pomocou biosenzora a pomocou referenčných metód (HPLC a GC) boli vo veľmi dobrej zhode, čo je výborným predpokladom na využitie biosenzora pre on-line monitorovanie príslušného bioprocessu.

Absolvované študijné pobyty

November 2004   Lund University, Centre for Chemistry and Chemical Engineering,
Pure and Applied Biochemistry. Lund, Švédsko.

Január 2006   Lund University, Centre for Chemistry and Chemical Engineering,
Department of Analytical Chemistry. Lund, Švédsko.